

УДК 004.67:330

С.В. Коляденко, д.е.н., професор

Вінницький національний аграрний університет

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ ЯК НАУКИ

S.V. Koliadenko, Dr., Prof

THEORETICAL ASPECTS OF THE DIGITAL ECONOMIC

Швидкі темпи росту та розвитку світової економіки прискорюють її перетворення із класичної в якісно нову економіку, котра має відповідати новому (шостому) технологічному укладу, який (за передбаченнями класиків економічної теорії, зокрема М. Д. Кондратьєва) має розпочатися в 2035-2045 роках.

Розвиток економіки як галузі проходить паралельно з розвитком економіки як науки. Класична економіка уже не виконує ключової ролі, покладеної на неї: науки, яка «вивчає об'єктивні економічні закономірності, здійснює статистичну обробку і теоретичну систематизацію явищ господарського життя, розробляє практичні рекомендації для вдосконалення сфер виробництва, розподілу, обміну і споживання життєвих благ», тому настає період нових різновидів економіки. Багато вчених-економістів схиляються до ідеї, що основний сьгоднішній економічний напрям це неоекономіка, основою якої є інформаційна, інноваційна, знаннева, мережева економіка. Базою розмежування цих концепцій є виділенні ключових сфер та ресурсів економічного розвитку.

Загальна мета економічних наук - допомогти людству найкращим чином вирішувати свої завдання у сферах виробництва, обміну, розподілу та споживання, досягти найбільшого достатку, прискорити економічний розвиток. Головною особливістю сучасного економічного та соціального розвитку є його глобалізація. В цих умовах змінюються ключові засади економіки: виникають нові об'єктивні закономірності; у сфері виробництва, розподілу, обміну та споживання життєвих благ все більше використовуються інформаційні технології; основою новітніх технологій виступають інноваційні розробки, що вимагають нових інвестицій, все це зводиться до того, що виникають нові види товару: знання, інформація, інтелектуальна власність; нові (електронні) форми грошей. На цій базі створюються засади для виникнення нового різновиду економіки: цифрової, яка може виступити в ролі об'єднуючої ланки всіх перерахованих складових.

Звичайно, така економіка матиме свої специфічні особливості по відношенню до класичних понять та категорій, зупинимось на деяких з них: виробництво та розподіл продукції, робіт та послуг – в цифровій економіці це інформація, способи її передачі, Інтернет-технології, мережеві зв'язки та відповідна інфраструктура, знання, інновації, синергетичні ефекти, тощо.

За умов цифрової економіки кардинально змінюється характер праці та її оплата. При переході від сьгоднішнього п'ятого до майбутнього технологічного укладу докорінно зміниться розподіл праці, вона стає

«всезагальною». За висновками А.А. Гриценка, теоретичною основою розуміння всезагальної праці є концепція спільно-розділеної діяльності. Розвиток відносин роздільності втілюється в поділі праці, приватної власності та інститутах ринку, а відносин спільності – у кооперації й усупільненні праці, суспільної власності та інститутах держави. За умов виникнення питання про внесок окремого вченого в цей всезагальний результат, його потрібно вирішувати не на принципах приватної власності на інтелектуальний продукт, а на принципах всезагальної власності як історичної форми спільно-розділеної власності, в якій приватна власність є лише однією із складових складнішої системи відносин присвоєння [4, с. 6].

Зміни в окремих елементах системи відносин власності, як зазначають С. В. Степаненко та Л. І. Яковенко, котрі спричинені переходом до новітнього сектору економічної системи постіндустріального суспільства, для позначення в літературі застосовують такі терміни, як: «knowledgeeconomy», (економіка, заснована на знаннях, або... «економіка знань»), та «informationeconomy», або економіка, що ґрунтується на інформації, або... «інформаційна економіка» [2].

При переході економік світу на цифрові відносини виникатимуть абсолютно відмінні зв'язки і в групах працюючих. П. Дракер ще в кінці минулого століття вказував на те, що у суспільстві з домінантою знань провідними групами будуть працівники знань (knowledgeworkers), адміністратори знань (knowledgeexecutives), професіонали знань (knowledgeprofessionals), підприємці знань (knowledgeentrepreneurs) [3, с. 94]. Такий розподіл терміново вимагатиме нового підходу до поняття «менеджмент» та специфічної (відповідної) освіти.

Цифрова економіка вимагає відповідної грошової системи. Віртуальний фінансовий капітал уже працює в інформаційному середовищі і все більше завойовує банківські структури як інструмент його обслуговування, існує в сфері трансакцій, і має свої специфічні особливості, в першу чергу це суттєво інші відносини в міжнародних грошових операціях.

Ці та інші дослідження дають можливість зробити висновок, що новітні зміни в економіці та суспільстві викликають адекватні зміни і в світовій економіці і на зміну сьогоднішнім економічним поняттям та категоріям приходять нові, які можна узагальнити як поява нової економіки в світі – цифрової зі своїми специфічними дефініціями, законами, моделями розвитку світу, розвитку економіки як науки, як галузі, що набирає нових обертів в історії.

Література:

1. Формування інформаційно-мережевої економіки / А. Гриценка, Є. Песоцька // Економ. теорія. – 2013. – № 1. – С. 5–19.
2. Степаненко С. В. Трансформація відносин власності в умовах формування постіндустріальної економіки / С. В. Степаненко, Л. І. Яковенко. – Полтава : Скайтек, 2009. –187 с.

3. Drucker P. F. The Post-Capitalist World / P. F. Drucker // The PublicInterest. – 1992. – № 109. – P. 90–111.

УДК 378.147

О.Р. Луців, к.е.н., доцент

*ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені
І.Я.Горбачевського»*

**ФОРМУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ: ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ**

O.R. Lutsiv, Ph.D., Assoc. Prof.

**FORMATION OF ENTREPRENEURIAL COMPETENCE OF FUTURE
DOCTORS: INNOVATIVE APPROACHES**

З розвитком охорони здоров'я відбуваються зміни в медичній освіті. Процес зростання підприємницької діяльності сприяє організації медичних центрів, асоціацій, фірм, кабінетів тощо, що базуються на приватній власності. Значно ширшими стають функції медичного персоналу. Але наявність тільки предметних знань не є запорукою їхньої успішної професійної діяльності, адже медики працюватимуть в умовах зміненої структури медичного обслуговування, яке націлене на безпосередню комунікацію та одночасне надання професійної медичної допомоги. Тому вимоги до майбутніх лікарів передбачають не лише високий рівень знань і вмінь за фахом, а й наявність підприємницької компетентності, його умінь і навичок співпраці з пацієнтами, колегами в різних ситуаціях, пов'язаних з медичним обслуговуванням та медициною, що й зумовлює використання викладачами новітніх технологій навчання, а саме: інтерактивного навчання, як рушійної сили в подоланні психологічних бар'єрів професійно орієнтованого спілкування.

Проведений аналіз понять «підприємництво» і «компетентність» у сучасній науці та узагальнення отриманих результатів дозволило дати таке трактування терміну «підприємницька компетентність майбутніх лікарів»: інтегрована здатність майбутніх лікарів, набута у процесі професійної підготовки, що проявляється вмотивованим творчим пошуком реалізації комплексу особистісних характеристик з метою впровадження нових економічних ідей та досягнення високих результатів діяльності.

Теоретичне обґрунтування проблеми формування підприємницької компетентності майбутніх лікарів в вищих медичних навчальних закладах обумовлено насамперед процесами трансформації різних сторін життя суспільства, переходом національної економіки до ринкових засад функціонування, становлення об'єктивних умов для розвитку підприємництва.

В умовах ринкової економіки все більшої зацікавленості набувають питання економічної підготовленості молодих людей до життя в суспільстві, їх реалізації себе в ринкових умовах. Розвиток ринкових відносин в Україні, з однієї сторони, і обмежене бюджетне фінансування охорони здоров'я – з іншої,